

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

Beleidsplan 2025 – 2030

De Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout werkte volgens het beleidsplan 2020 – 2025. Veel doelstellingen zijn gerealiseerd, een gedeelte nog niet en er zijn ondertussen nieuwe ontwikkelingen geweest. Het bestuur heeft aan de ALV op 1 april 2025 ter vaststelling een vervolg voorgelegd in de vorm van het meerjarenplan 2025 – 2030. Qua structuur volgen wij daarbij het bestaande beleidsplan.

In deze notitie worden eerst de ontwikkelingen en uitgangspunten beschreven die aan de basis staan van het nieuwe beleidsplan. Daarna volgen de activiteiten en doelstellingen met een korte terugblik op de realisatie van het beleidsplan 2020-2025 en in het verlengde daarvan de nieuwe doelstellingen voor 2025 – 2030.

1. Ontwikkelingen

De Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout (VVLH) zet zich - conform de statuten van 18 juni 2008 - in om het volkspark de Leidse Hout en de maatschappelijke functie ervan te behouden en de ecologische en recreatieve activiteiten die passen in het park te organiseren of te stimuleren.

In de afgelopen jaren is de kwaliteit van de Leidse Hout flink verbeterd met grote dank aan de gemeente en bestuurders en leden die zich hiervoor hebben ingezet. Uiteraard zijn er nog genoeg wensen, maar in de basis functioneert het park goed. Op dit moment is er geen sprake van een crisissituatie zoals die in het verleden wel aan de orde is geweest (dreiging van gedeeltelijke bebouwing en een busbaan), maar we blijven alert. Daarnaast zijn er verschillende ontwikkelingen die voor de komende jaren mede het beleid bepalen. Op hoofdlijnen zijn dit:

- Intensiever gebruik van het park door diverse partijen hetgeen na de Corona-jaren nog duidelijker zijn beslag heeft gekregen: steeds meer mensen weten het park te vinden. (wandelaars, natuurliefhebbers, bezoekers van evenementen, sporters al dan niet in groepsverband, commercieel dan wel recreatief, jong, oud, mensen met honden). De diversiteit past bij de aard van een volkspark, maar tussen de diverse groepen onderling en ook in relatie tot de omwonenden kunnen hierdoor spanningsvelden ontstaan. Wij ervaren dat er spanningen zijn ontstaan doordat hondenbezitters hun honden buiten de daartoe aangewezen gebieden los laten lopen. Ook zijn mensen nonchalanter geworden wat betreft het fietsen (met gewone fietsen, met bakfietsen en met fat bikes) en zelfs brommeren door het park en het lukraak stallen van fietsen. Daarnaast hebben we ervaren dat in de zomermaanden er geregeld geluidsoverlast is van groepen die na 18.00 uur naar het park trekken om te feesten of rond te hangen. Tijdens het oprapen van zwerfafval komen we geregeld meubilair, kleding e.d. tegen die in het park worden gedumpt. Uit overleg met de wijkagent en buurt-boa's blijkt echter dat de overlast in het park, in vergelijking met andere locaties, heel erg meevalt.
- Toename aantal huishoudens in de nabije omgeving door nieuwbouw met name in het Houtkwartier.
- Groeiend bewustzijn bij gemeente en inwoners van het belang van groen in de stedelijke

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

omgeving (aandacht voor de Leidse Hout ivm de Tweede Groene Ring)

- Bezuinigingen in de afgelopen jaren en beleidsplannen op gemeentelijk niveau raken alle parken in Leiden. Dit heeft geresulteerd in (initiatieven tot) oprichting van meer verenigingen tot behoud van parken/stedelijk groen, waarbij de VVLH overigens nog steeds uniek blijft in de breedte van activiteiten.
- De culturele activiteiten in muziektent de Waterlelie en het Openluchttheater lopen goed en rond grote evenementen zoals Werfpop zijn inmiddels goede afspraken vastgelegd met de gemeente en de wijken. Doordat ook geen sprake is geweest van acute bedreiging van het park, is er meer ruimte gekomen bij de VVLH om aandacht te geven aan natuur(educatie) en geven bestuursleden rondleidingen (bomenwandeling en historische wandeling). Ook helpen er regelmatig groepen externe betrokkenen mee bij het onderhoud, als activiteit vanuit hun organisatie, denk aan clubs als de Leiden Lions.

2. Uitgangspunten

De VVLH zet zich in voor zowel het behoud, het onderhoud als verbetering van het park en het daarbij passende gebruik. Het bestuur ziet daarbij twee rollen voor zich om deze taak uit te voeren. Enerzijds is dit als belangenbehartiger. Anderzijds om activiteiten en evenementen uit te voeren, te (helpen) organiseren of dit te stimuleren:

Belangenbehartiger

Bestuurders worden aangesproken of gemaïld door leden en gebruikers van de Leidse Hout en zijn zelf ook regelmatig aanwezig in het park. De VVLH wordt dan ook wel als de ogen en oren van de gemeente beschouwd m.b.t. de Leidse Hout. In contacten met de gemeente op diverse niveaus worden bevindingen (inclusief uitvoering van het Beheerplan 2011 – 2026 en follow-up van afspraken) en wensen besproken. Daarbij is voor het bestuur het uitgangspunt dat de gemeente het beleid bepaalt. Wij monitoren de uitvoering en handhaving daarvan en waar nodig worden eventueel voorstellen tot aanpassing gedaan (zoals succesvol gedaan met de procedure rond evenementen).

Om dit mogelijk te maken zijn goede contacten nodig met de gemeente. De vereniging heeft hierbij een constructieve opstelling met oog voor gedragen oplossingen en door niet alleen te vragen, maar op onderdelen ook te bieden (zoals bijvoorbeeld de Groengroep). Een verdere toename van het ledenbestand helpt voor bredere representatie.

Stimuleren, organiseren en uitvoeren van activiteiten en evenementen

Naast behoud, inrichting en onderhoud van de Leidse Hout is het bestuur actief (betrokken) bij de activiteiten en evenementen. Deze vormen immers een karakteristiek onderdeel van het begrip volkspark. Op hoofdlijnen kunnen deze activiteiten worden ingedeeld in cultuur & sport en natuur(educatie).

Een aantal activiteiten wordt vanuit de vereniging georganiseerd, maar veel gebeurt door anderen al dan niet op commerciële basis. Op onderdelen kan de vereniging activiteiten (tijdelijk) stimuleren zoals bijvoorbeeld gedaan is bij het Openluchttheater. Daarbij wil het bestuur letten op een goede balans tussen natuur en cultuur en of activiteiten c.q. faciliteiten voldoende gericht zijn op diverse

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

leeftijdsgroepen.

Samenwerking

Zowel de rol als belangenbehartiger als de uitvoering van activiteiten en evenementen, kan het bestuur niet alleen doen. Voor diverse onderwerpen willen wij meer samenwerken met andere partijen. Dat kan zijn vanwege expertise, om efficiënter gesprekken te voeren met de gemeente, uit kostenefficiëntie en om extra menskracht beschikbaar te hebben. Dit speelt bijvoorbeeld bij de aanleg van groene corridors, maar ook bij de impact van kostenbezuinigingen van de gemeente op onderhoud. De afgelopen jaren is getracht tot een samenwerkingsverband te komen met andere parken, het Platform Leidse Parken. Dit is echter niet verder van de grond gekomen, anders dan dat we elkaar eenmaal per jaar tijdens een gezamenlijke bijeenkomst op de hoogte houden van ontwikkelingen.

Voor activiteiten vanuit de vereniging wil het bestuur onderzoeken of meer gebruik gemaakt kan worden van enthousiasme en expertise van leden of andere vrijwilligers.

3. Activiteiten en doelstellingen

3.1 Behoud

Aan de basis van onze activiteiten op het gebied van 'behoud' staan de gemeentelijke status als monument (sinds 2009), het Beheerplan 2011 – 2026 en het bestemmingsplan 'Evenementen in de Leidse Hout' (2016) met bijbehorend protocol (2017). De VVLH blijft alert op mogelijke aantasting van het park door plannen in het park zelf of in de nabije omgeving.

In de afgelopen 5 jaar zijn er geen grootschalige bedreigingen geweest voor het park, maar heeft de VVLH wel actie moeten nemen. Enkele voorbeelden zijn:

- Het met succes tegenhouden van een technofestival in de herfst van 2024 met de hulp van wijkverenigingen.
- Monitoren met behulp van wijkverenigingen van het plaatsen van bouwmaterieel voor de Vogelwijk en het Houtkwartier.
- Bestrating rondom de waterlelie is verbeterd nadat de nieuwe berging is geplaatst en de oude boomstronk is weggehaald

Ook is er dankzij onze inspanningen een nieuw speelhuusje annex berging voor de Waterlelie geplaatst bij de speeltuin. Mede dankzij deze acties kan in algemene zin gesteld worden dat de Leidse Hout er goed bij ligt. De verdere nieuwbouw in het Boerhaavedistrict, intensiever gebruik van het park en aanhoudende bezuinigingen bij de gemeente geven echter alle reden alert te blijven.

Een aantal concrete onderwerpen voor de komende periode zijn:

De gemeente heeft in 2019 de Omgevingsvisie 2040 (1.0) vastgesteld¹. Blijvende aandacht is nodig hoe dit verder wordt vertaald naar de omgeving van de Leidse Hout. En ook de verbinding met andere groenvoorzieningen blijft van belang in de vorm van groene corridors zowel in Leiden zelf als met die in aangrenzende gemeentes. Het project voor de Tweede Groene Ring kan in die zin als een positieve ontwikkeling worden gezien

- Het huidige Beheerplan loopt tot 2026. De VVLH is al met de gemeente in gesprek over een update daarvan en waar mogelijk versterking van de afspraken (bijv. in samenhang met de

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

uitwerking van de Omgevingsvisie).

- De grote diversiteit in gebruikers past bij het karakter van het volkspark de Leidse Hout. Het steeds intensievere gebruik vraagt blijvende aandacht voor de potentiële dan wel concrete spanning tussen verschillende functies.
- Duurzaamheid: Werfpop was het eerste grootschalige evenement in Leiden waar gebruik is gemaakt van ecoglazen. In 2019 hebben zij ook een start gemaakt met minder gebruik van diesel voor de energiebehoefte. Het bestuur wil verkennen welke verdere mogelijkheden er zijn voor duurzaamheid in de Leidse Hout. Gedacht kan worden aan eenvoudige zaken als ledverlichting, maar ook aan eisen aan machines die gebruikt worden bij het onderhoud en bij het vervangen van meubilair.

---

¹ Samenvattend: De omgevingsvisie helpt om samenhang te brengen in de fysieke projecten in de stad, om deze "Leidser" te maken, om ze beter te laten aansluiten op sociale, maatschappelijke en economische doelen en om investeringen goed te richten. Deze Omgevingsvisie Leiden 2040 bevat geen blauwdruk voor de ontwikkeling van de stad. Wel beschrijft ze waarden die Leidenaren belangrijk vinden in de ontwikkeling van de stad, eigenschappen van de stad die ze koesteren, nieuwe ontwikkelingen die ruimte vergen, en aanleidingen om ruimte in de stad anders te gebruiken. De visie omvat zes verhaallijnen waarin al deze zaken samenkomen, met verbeeldingen daarvan, in de vorm van collages en inspiratiekaarten.

3.2 Inrichting en onderhoud van de Leidse Hout

De Afdeling stedelijk beheer onderhoudt het wandelpark en het bospark en het Gemeentelijk sportbedrijf onderhoudt het sportpark. Het beheerplan geldt daarvoor als uitgangspunt. Door het aanwijzingsbesluit tot gemeentelijk monument is voor alles wat in het park veranderd moet worden een vergunning nodig.

De Afdeling stedelijk beheer voert het Beheerplan 2011 – 2026 serieus uit en de contacten van de VVLH met hen zijn goed. Ondanks de bezuinigingen is door de inzet van de hoveniers van de gemeente Leiden, de kwaliteit van het park verbeterd. De vereniging heeft met de uitbreiding en inzet van de vrijwilligers van de Groengroep daar ook een bijdrage aan kunnen leveren.

Op enkele onderwerpen is het niet gelukt om effectief te zijn. We blijven deze onderwerpen aankaarten bij de gemeente.

1. In het lopende beleidsplan worden de Johan de Kosterweg e.a. al genoemd voor verbeteringen. De gemeente heeft daartoe al een toezegging gedaan in 2019. Daarnaast worden ook de bestrating/omgeving van het Theehuis en de Waterlelie aangemerkt voor verbetering. Deze staan dus op de lijst voor een upgrade;
2. Waterhuishouding van de gehele Leidse Hout dient onder de loep genomen te worden, met name daar waar er veel verkeer is (voetgangers/fietsers) e.o. veel publiek (Waterlelie, Theehuis, OLT). Dit hebben we al diverse malen aangekaart;
3. Betere afstemming met schoonmaak sloten en waterpartijen ivm kwetsbare natuur. Nu gebeurt dat op een te grove manier ; bagger en puin uit de sloten blijft te lang liggen;
4. Meer stallingsmogelijkheden voor fietsen bij park-ingangen;
5. We zouden graag zien dat er een vast openbaar toilethuisje wordt geplaatst bij het Openluchttheater.

website: www.vriendenvandeleidsehout.nl e-mail: info@vriendenvandeleidsehout.nl

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

Daarnaast is handhaving een lastig punt. Tegen het fietsen zijn weliswaar hekjes bij de toegangen tot het park gezet, maar dit is niet afdoende. Ook bij het Theehuis is de werking van afspraken beperkt. Ook in de komende periode zal het bestuur weer aandacht besteden aan de volgende onderwerpen:

- *Het alsnog uitvoeren van de toegezegde verbetering van de Johan de Kosterweg en Van Waverenweg en de herinrichting van de omgeving van de Waterlelie en het Theehuis.
- *Bestrijding van zwerfafval en graffiti en het voorkomen van fietsen in het park. Ten aanzien van fietsen moet ook nagedacht worden over voldoende stallingsmogelijkheden.
- *Door intensiever gebruik van het park zijn er steeds meer discussies over geluid en honden.
- *Van mensen mag verwacht worden dat zij rekening met elkaar houden, maar de gemeente moet kaders stellen door beleid en afspraken, dit helder communiceren en handhaven. Dit laatste geldt uiteraard ook t.a.v. fietsen en het gebruik en parkeren van auto's bij het Theehuis.
- *Het verder ondersteunen van de gemeente bij het onderhoud, bijvoorbeeld door het opzetten van een klusgroep.

3.3 Het bevorderen van passende activiteiten

3.3.1 Natuureducatie en excursies

In de afgelopen jaren heeft de vereniging zich ingespannen op andere wijze invulling te geven aan natuureducatie. Dit is succesvol geweest met natuurexcursies vooral in samenwerking met IVN en natuurpaden (voor basisscholieren) in samenwerking met NME/Duurzaam Leiden. Zo worden er ook paddenstoelen- en stinzenwandelingen georganiseerd. Daarnaast organiseert het bestuur van de vereniging op regelmatige basis rondwandelingen in het park (bomenwandeling en historische wandeling), die ook op aanvraag te organiseren zijn voor externe groepen.

De afhankelijkheid van een beperkt aantal gidsen maakt de continuïteit van de natuurexcursies soms lastig. Voor de natuurpaden is onderzocht of deze activiteit verbreed kan worden naar andere basisscholen en/of jaargetijden.

Concerten en andere activiteiten in Muziektent 'De Waterlelie'

Al bijna 30 jaar vinden in de zomer op zondagmiddag gratis toegankelijke concerten plaats in de muziektent. Er bestaat veel animo daarvoor bij vele amateurmusici uit de Leidse regio. Af en toe treden hier ook (semi-)professionals op. De concerten worden goed bezocht. Er zijn inmiddels meer en nieuwe klapstoelen aangeschaft.

In de zomermaanden worden door 'Dependans' sfeervolle en drukbezochte tangosalons georganiseerd. Ook vinden regelmatig yogalessen plaats. Dit soort activiteiten past goed bij het karakter van het park.

3.3.2 Openluchttheater

Het is bijna niet meer voor te stellen dat het openluchttheater (OLT) een aantal jaar geleden slechts beperkt gebruikt werd. Na de pilot in 2015 met steun van Ondernemersvereniging Boerhaave, heeft dit in ca. 10 jaar geleid tot een volwaardig programma. Daarbij zijn ook de faciliteiten verbeterd met een semipermanente overkapping voor het podium en elektriciteit. Mede vanwege financiële risico's is de organisatie ondergebracht in een onafhankelijke stichting, waar het bestuur van de VVLH

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

regelmatig contact mee heeft.

3.3.3 Grote evenementen in de Leidse Hout

De grote speelweide van het park is in het bestemmingsplan aangewezen als evenemententerrein. In 2017 heeft de gemeente op initiatief van VVLH en Wijkvereniging Houtkwartier een protocol vastgesteld ten behoeve van grote evenementen in de Leidse Hout. Doel van dit protocol is dat de flora en fauna rond dit soort evenementen zoveel mogelijk wordt gerespecteerd en zoveel mogelijk wordt voorkomen dat schade ontstaat aan het park door (deze) evenementen.

Werfpop is de laatste jaren nog het enige grote evenement in de Leidse Hout. De organisator houdt zich goed aan de afspraken en stelt zich constructief op bij suggesties voor verdere verbeteringen zoals t.a.v. duurzaam energieverbruik en het zorgdragen voor de omgeving en de natuur. De gemeente houdt goed toezicht op de afspraken en betreft de VVLH en de omliggende wijkverenigingen bij de voorbereidingen.

Van tijd tot tijd dient zich een 2^e groot evenement aan. We zijn hier geen voorstander van en zullen hierover in contact blijven met de gemeente, die daar zelf ook geen voorstander van is gezien de kosten, voorbereidingen en veiligheid in en om het park.

3.3.4 Theehuis en Yogacentrum en andere activiteiten in het park

Het Theehuis en het Yogacentrum in het Koetshuis hebben een bijzondere positie in de Leidse Hout. Het zijn commerciële bedrijven die het hele jaar door op een vaste plek hun activiteiten uitvoeren. Beide passen goed in een volkspark zoals de Leidse Hout.

Het hele jaar door en met name bij goed weer wordt het park ook voor allerlei andere activiteiten gebruikt. Zo wordt er regelmatig gewandeld en hardgelopen, individueel of in groepen en al dan niet in clubverband. Ook andere vormen van sport en openluchtcursussen vinden plaats.

Wij ondersteunen dit soort activiteiten en nieuwe initiatieven graag. Voorwaarde is wel dat men de natuur en elkaar respecteert, eventueel afval opruimt, fietsen en/of auto's op de daarvoor bestemde plekken zet en zich houdt aan afspraken zoals t.a.v. geluid en honden.

Zeker gezien het steeds intensievere gebruik van het park, zijn wij in contact met de gemeente en incidenteel met handhavers en andere betrokkenen en beraden we ons op beleid en handhaving met betrekking tot 'passend gebruik' en welke rol diverse partijen daarin kunnen hebben.

3.4 Algemeen

3.4.1 Leden en communicatie

Van de leden is een steeds groter wordende groep leden, zeker 80, actief betrokken bij de vereniging. De grootste groep is vooral 'gebruiker' van het park en vertrouwt erop dat de vereniging optreedt als belangenbehartiger en als organisator.

We zien dat steeds meer leden aanwezig zijn op verschillende evenementen zoals een Jeu de Boules middag of de jaarlijkse Ledendag. Meer betrokken leden helpt ons in moeilijker omstandigheden of crisissituaties om sneller en beter actie te kunnen nemen. Tot slot is het met de brede activiteiten van de vereniging goed als meer mensen in (tijdelijke) commissies of werkgroepen of bij klusjes

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

kunnen helpen. Om de betrokkenheid te vergroten hebben we de volgende acties gepland:

- Nader onderzoek doen naar wensen en belangen van leden door middel van een enquête.
- Voor onze leden organiseren we sinds twee jaar de ledendag
- Voor onze vrijwilligers organiseren we sinds twee jaar een speciale activiteit
- Afwisselende activiteiten voor iedereen zoals een Winterevenement met diverse optredens.
- We verstrekken alle vrijwilligers aan het eind van het jaar een bedankje
- De website en tweemaandelijks nieuwsbrieven zijn geactualiseerd. Door het toevoegen van een online agenda is direct duidelijk welke activiteiten er wanneer zijn. Ook zullen bezoekers, leden en vrijwilligers (weer) uitgenodigd worden om foto's in te sturen om een fotogalerij mee te vullen.

Naast aandacht voor de bestaande leden besteden we veel tijd aan het werven van nieuwe leden. Dat doen we door het verspreiden van folders en door het bemensen van onze stand op verschillende momenten zoals bij de Waterlelieconcerten en tijdens de Open Monumentendagen. Ook adverteren we in de buurkrant van de Raadsherenbuurt en plaatsen we berichten op het platform Groenestad071 en de vrijwilligerssites van gemeente Leiden en Oegstgeest. Indien mogelijk staan we ook op markten als de Bijenmarkt en de Winterfair bij The Field.

Naast de informatie op de website worden alle activiteiten ook gepromoot op Facebook, Instagram en Nextdoor door hier minimaal wekelijks berichten op te plaatsen.

Met meer leden krijgen we een sterkere positie in de besprekingen met de gemeente en andere partijen en kunnen dus beter als belangenbehartiger optreden.

De communicatie is niet alleen gericht op de leden, maar ook op het uitdragen van de Leidse Hout als natuur- c.q. recreatiegebied en ter promotie van activiteiten zoals genoemd in dit document. Naast de website en nieuwsbrieven wordt gebruik gemaakt van flyers, folders, persberichten en berichten op sociale media als Facebook en Instagram.

3.4.2 Financiën

De financiële middelen verwerft de VVLH uit meerdere bronnen: Structureel zijn dit de contributies van leden.

In het jubileumjaar 2021 zijn er circa 60 nieuwe leden bijgekomen. Hiervan is een klein deel na een jaar weer afgevallen, deze mensen zijn dus impulsief lid geworden. Opvallend is ook dat mensen die uit de buurt verhuizen zich afmelden als lid, de meeste leden zijn dus heel lokaal betrokken. Sinds 2022 is zoveel mogelijk een vertegenwoordiger van het bestuur aanwezig bij de stand van de vereniging bij de concerten op zondagmiddag. Dit levert regelmatig nieuwe leden op.

De vereniging telt eind 2024 285-jaarlijks betalende leden en 65 leden voor het leven. Bij een opschoonactie in 2024 zijn 42 leden die de contributie niet betaald hadden uitgeschreven. Er zijn nog 19 leden zonder e-mailadres, die worden nu niet bereikt.

Vereniging van Vrienden van de Leidse Hout

Daarnaast is er financiering uit incidentele giften en uit sponsoring. Voor een deel van onze uitgaven voor activiteiten worden aanvragen gedaan bij diverse fondsen. Jaarlijks gebeurt dit voor de concerten van de Waterlelie, maar de uitgave van de boekjes in de Leidse Houtserie en het jubileumfeest zijn bijvoorbeeld ook deels gesponsord. Het bestuur wil proberen meer gebruik te maken van sponsoring.

Tot slot heeft de VVLH eind 2009 een erfenis ontvangen van mevrouw M.A. van Rijckevorsel-Krantz. De erfenis is vooralsnog beperkt. De zoon van mevrouw M.A. van Rijckevorsel-Krantz is de vruchtgebruiker van de erfenis zolang hij leeft. Het erfdeel van de VVLH wordt geduid als bloot eigendom. De vereniging heeft wel een eerste tranche ontvangen die met name is besteed aan het verbeteren van de website en enkele kunstwerken en aan culturele activiteiten. Het tweede deel, ontvangen eind 2022, is deels besteed aan de realisatie van de berging bij de Waterlelie en het schilderen van de herdenkingsbanken. Verder worden hier exploitatietekorten mee gefinancierd die voortkomen uit de culturele activiteiten. In de balans van de vereniging wordt het restsaldo van de ontvangen tranche aangeduid als "bestemmingsreserve".

Het bestuur:

Marlene Simoons, voorzitter

Nicole van der Linden, secretaris

Leendert Stam, penningmeester

Werner Hendriks

Niels Lagerveld (tot 1-4-2025)

Versie september 2025